

Geachte raadsleden, vanavond staat voor u op de agenda, Burgerinitiatief Wijngaardsgracht , Bagijnenland en Brouwersgracht.

U begrijp dat wij op 7 maart j.l. tijdens de presentatie bijzonder geschrokken zijn omtrent het voorlopige plan. Bewoners waren zeer teleurgesteld over de manier van presenteren en de slechte uitleg over het voorgenomen plan. Vele bezwaren zijn dan ook direct kenbaar gemaakt aan de gemeente. Ook de media liet zich niet onbetuigd.

Toen wij de stukken voor dit agenda punt lazen en met name de toelichting omtrent de herinrichting vonden wij het gepast om juist nu onze argumenten tegen dit plan aan u kenbaar te maken.

Wij zijn positief over het feit dat u als raad, het college de ruimte biedt om tot een nieuw participatiegesprek met de bewoners over het woonerf en de herinrichting van de grachten te komen.

Het gaat over de mooiste gracht van Noord Holland

Ik wil u allereerst het historisch perspectief van de drie grachten schetsen. Gelegen aan de overblijfselen van het 1000-jarige riviertje “de IJ”, met aan de noordzijde De Grote Kerk, gesticht eerste helft 15^e eeuw en daar tegenover De Stichting Proveniershuis uit 1555. Aan de zuidzijde van de grachten “de Pompsluis”, provinciaal monument, onderdeel van de stelling van AMSTERDAM dat moest dienen als waterinlaat om het achterland van de stelling in tijden van oorlog onder water te zetten. Als geheel aangeduid als Rijks Beschermd Stadsgezicht.

Herinrichtingsplan

In het voorgestelde herinrichtingsplan, “Gracht groene kade”, op basis van het HIOR, moeten alle bomen worden gekapt. Een nieuw, breder wegdek van nieuwe, getrommelde stenen wordt aangebracht. Er verdwijnen 16 parkeerplaatsen door het invoeren van uitsluitend langsparkeren en het aanplanten van nieuwe jonge boompjes.

Het is duidelijk, om de herinrichting door te voeren, spelen de huidige bomen een cruciale rol. Simpel gezegd: zij staan in de weg! Juist de bomen aan de drie grachten maken het de mooiste gracht van Noord-Holland en tot een geliefd wandel gebied. Om de kap van de bomen te onderbouwen, heeft de gemeente door boomspecialistenbureau Hoefakker twee onderzoeken uit laten voeren, nl een Boom Effect Analyse (conditie) en een windbelastingsonderzoek.

Een kopie van de conclusies van deze onderzoeken heeft u als bijlage ontvangen. Aan de hand van de uitkomsten van deze onderzoeken hebben wij een tegenonderzoek laten uitvoeren door de heer Kaljee, boomadviseur bij de gemeente Amsterdam en de Bomenstichting, . Ook het verslag hiervan heeft u als bijlage ontvangen. Op grond van de Boom Effect Analyse zou u kunnen denken dat de levensduur van deze bomen nog slechts 5 jaar zou zijn, u moet hierbij weten dat de toekomstverwachting in dergelijke analyses altijd gesteld wordt op 5-10/15 jaar omdat men geen garantie kan geven voor een langere termijn.

Volgens de bomendeskundige Kaljee kunnen de bomen nog minstens 50 jaar mee, ook dit is geen garantie, maar mits de bomen goed verzorgd worden komt dit dichterbij de waarheid. De huidige situatie is dat er al geruime tijd geen onderhoud is uitgevoerd.

Zowel bureau Hoefakker als de Bomenstichting komen tot de conclusie dat de bomen absoluut niet gekapt hoeven te worden op basis van conditie of windbelasting. De heer Kaljee en de heer de Jongh van Hoefakker zijn het daarover eens geworden tijdens een gezamenlijke inspectie onder leiding van de projectleider van de gemeente. Hierover is een verslag door de heer de Jongh van Hoefakker gemaakt, hetgeen wij nooit ontvangen hebben. Over de uitkomsten van de windbelasting waren zij glashelder: dit rapport dient met de ogen van een expert gelezen te worden. Voor de niet-experts onder ons, legden zij het als volgt uit: de bomen zouden instabiel worden bij een windkracht 12. Windkracht 12 staat voor een orkaan. Die hebben wij niet in Nederland, en al zou die op een dag wel door Edam razen, dan zijn de bomen onze minste zorg.

Indien de keus wordt gemaakt om de bomen wel te laten staan, maar toch nieuwe klinkers aan te brengen, dan is Hoefakker daar ook heel duidelijk over: de werkzaamheden dienen zeer omzichtig uitgevoerd te worden om de wortelstructuur van de bomen niet te beschadigen. Dat zal gepaard gaan tegen zeer hoge kosten.

We moeten maar afwachten of de bomen dat overleven.

In beide rapporten van Hoefakker komt men, net als de heer Kaljee, tot de conclusie: laat alles bij het oude. Zie aandachtspunt 4.1 in bijlage 1-2 .

De gemeente gebruikt nog een tweede argument om de bomen te kunnen kappen waardoor alsnog het project kan worden uitgevoerd, nl de 30% regeling. Deze regeling is opgenomen in het HIOR.

Ik citeer: Bij vervanging is het wenselijk om ervoor te zorgen dat alle bomen langs de gracht tot een boomsoort behoren. In het geval van vervanging heeft het de voorkeur om een hele rij te vervangen. Wanneer er een klein gat valt in een bomenrij is het beter om deze niet in te vullen. Pas bij een uitval van 30%, of in het geval dat de gehele bomenrij in slechte staat verkeert, wordt de rij in zijn geheel vervangen.

Er hebben 58 bomen aan de grachten gestaan, 9 bomen zijn door de jaren heen verdwenen en nooit zijn op de opengevallen plekken nieuwe bomen geplant, nu staan er nog 49. Tel bij de inmiddels verdwenen bomen nog 8 op en de 30% is inzicht. (17 bomen).

Onze argumenten tegen de kap

Nu mogen er niet **zomaar** bomen gekapt worden en zeker geen 80-jarige paardenkastanjes, die bijzonder zijn. Dat ze bijzonder zijn blijkt ook uit het feit dat de bomen op de gemeentelijke monumentale bomenlijst vermeld staan, vastgesteld 29 november 2013. In het gemeentelijk beheersysteem hebben de bomen de beleidsstatus 'beschermwaardig/monumentaal'.

Ook maakt de bomenrij deel uit van het Groenbeleidsplan (2020-2024). Ze zijn onderdeel van de hoofdgroenstructuur. In dit plan staat: ze versterken de ruimtelijke kwaliteit en het is de basis voor de biodiversiteit en ecologische waarden.

Het is toch te gek om in deze tijd, waarin wij met zijn allen moeten streven naar CO2 reductie, zomaar de resterende 70% **gezonde** bomen te kappen. Een gigantische CO2-schuld ontstaat hierdoor, wanneer de in de bomen opgeslagen koolstof na kap en verwerking van de bomen weer vrijkomt. Dat wordt niet opgelost door nieuwe jonge boompjes te planten. Het duurt tientallen jaren voordat de nieuw geplante bomen weer substantieel CO2 opslaan.

In het verlengde daarvan: onze zomers worden steeds warmer door de klimaatverandering. Door de bomen te kappen verliezen de drie grachten en haar bewoners het koelende effect van de bomen – een zogenaamde ecosysteemdienst die zij ons gratis leveren.

Kortom, niet alles kappen, doch alleen de bomen die echt aan het einde van hun leven zijn of uit ander oogpunt gevaar vormen. Direct daarna op de opengevallen plaatsen nieuwe jonge bomen planten. Hier zijn de boomdeskundige het duidelijk over eens, daar bestaat geen enkel bezwaar tegen.

In het geval van de Brouwersgracht, is de Gele kastanje een goed alternatief – minder gevoelig voor de bloedingsziekte, goed voor de biodiversiteit en levert relatief veel ecosysteemdiensten. Op het Bagijnenland en de Wijngaardsgracht kunnen eventueel afgekeurde zomerlindes vervangen worden door nieuwe zomerlindes – deze bomen zijn bijzonder klimaatbestendig én hebben een gigantische ecologische waarde.

Ook breng ik u even in herinnering dat het plan een grote beroering heeft veroorzaakt in de Edamse gemeenschap, het is een plan dat niet gedragen wordt, integendeel, het verzet is groot. En in onze ogen terecht, de bomenkap is onnodig en zal een stukje van het historisch stadsdeel vernietigen.

Bestrating rijweg

De gemeente stelt in de toelichting,

In de rijweg van de Wijngaardsgracht, Brouwersgracht en Bagijnenland liggen 7 verschillende soorten gebakken stenen. Wij constateren dat het hier gaat om 70% oude waaltjes en 30% nieuwere waaltjes verdeeld over een aantal vakken. Tevens stelt men dat er nogal wat gebroken klinkers in de straat liggen en dat dit bij herstraten nog erger wordt.

Daarom heeft de gemeente besloten om nieuwe gebakken getrommelde klinkers in de rijweg aan te leggen. Voorbeeld daarvan liggen in het Jonkerlaantje en zijn conform het HIOR. *Her en der liggen er in Edam op plaatsen die niet historisch relevant zijn, oude waaltjes. Door die plaatsen eerst te voorzien van de nieuwe stenen, kunnen de vrij gekomen waaltjes gebruikt worden voor onderhoud van de relevante historische straten zoals bv. onze drie grachten. (Duurzaam)*

Het gaat om echtheid van het historisch stadsgezicht/ geen nagemaakte ouderdom.

Ons bezwaar tegen nieuw getrommelde stenen.

1^e Deze klinkers zien er erg nieuw uit en passen qua kleur ook niet in het historisch stadsbeeld.

2^e De voeg tussen de nieuwe stenen is veel kleiner dan die van de oude waaltjes. De waterdoorlaatbaarheid is daardoor aanmerkelijk lager (geschat 70%) daarom wordt er zoals in het voorstel "Gracht groen kade" een tweede molgoot aangelegd. Hierdoor zal veel meer water direct worden geloosd op het oppervlakte water. Juist de grotere waterdoorlaatbaarheid van de oude waaltjes is voor de bomen aantrekkelijk; ze laten meer water en voedingsstoffen door die de bomen nodig hebben om te groeien. Zeker voor de huidige bomen uitstekend.

Toch raar dat overal bewoners worden geadviseerd om tegels uit hun tuinen te verwijderen zodat de grond meer water kan vasthouden. Hier gebeurt dus het tegenovergestelde.

Tijdens het gesprek dat wij hebben gehad met wethouder Schilder en twee ambtenaren werd gezegd dat om ARBO-technische redenen niet meer handmatig bestraat mag worden, wat gezien de grillige vorm van de oude waaltjes wel nodig zou zijn. Alleen machinaal straten met nieuw machinaal gevormde klinkers zou zijn toegestaan. Deze uitspraak hebben wij voorgelegd aan de brancheorganisatie Straatwerk Nederland en om een reactie gevraagd.

Hun reactie was: handmatig bestraten kan worden toegepast op basis van de richtlijn Crow artikel 324.

Parkeercapaciteit.

De gemeente stelt in de toelichting,

In de huidige situatie is het parkeren tussen de bestaande bomen gesitueerd. Veel van deze parkeerplaatsen voldoen niet aan de juiste afmetingen omdat afstand tussen de bomen bepalend is. Tevens parkeert een groot aantal bewoners schuin in de parkeervakken waardoor ze deels in het gras staan en deels op de rijweg. Dit is geen gewenste situatie.

Als de huidige 6 langsparkeerplaatsen worden voorzien van drempels en of paaltjes dan kan dit voorkomen worden. Ook het terugplaatsen van de vier verdwenen bomen zorgt er voor dat er niet meer schuin geparkeerd kan worden. (er zijn dan wel 6 plekken minder om te parkeren)

Door het aanpassen van de huidige langsparkeervakken zal dit nu al een positief effect op de bermen en de bomen hebben. Daar is een geheel nieuw herinrichtingsplan niet voor nodig,

Op de Brouwersgracht zijn 10 parkeervakken waarop twee auto's dwars kunnen staan, deze voldoen, maar als deze ook worden omgezet naar langsparkeren dan zullen daardoor 10 parkeerplekken verdwijnen. Hierdoor ontstaat zoals al in de aanvang van mijn betoog gezegd, een verlies van 16 plaatsen.

Tijdens de presentatie op 7 maart heb ik aan de mobiliteitsmedewerker van de gemeente gevraagd, waar al die auto's naar toe moeten. Zijn reactie: naar de parkeerplaats aan de Singelweg.

Ik wil u op het volgende wijzen: de gemiddelde leeftijd van de bewoners op de grachten en Westervesting (die parkeren ook deels op de grachten) is hoog. Het zal voor velen moeilijk zijn om iedere keer, in weer en wind, naar de parkeerplaats aan de Singelweg te lopen als zij hun auto nodig hebben voor boodschappen of andere activiteiten.

Ook verwijs ik naar het "Uittreksel aanwijzingsbesluit van 23 augustus 1977 beschermd stadsgezicht" hierin wordt duidelijk aangegeven dat er eerst gezocht moet worden naar goede alternatieven waar ook de bewoners zich in kunnen vinden vooraleer er wijzigingen kunnen worden doorgevoerd.

Tot slot

Geachte raadsleden wij hopen dat wij uiteindelijk samen met het college tot een constructieve, voor beide partijen gedragen, oplossing komen.

Wij hebben al een paar bespreekpunten waarover wij het willen hebben op een rij gezet.

- Het HIOR kan nooit de heilige graal voor geheel Edam zijn. Er zal maatwerk moeten worden gepleegd, met name in het meest historische stadsdeel.
- Het kappen van de bomen omwille van conditie en windvang is beslist niet aan de orde.
- Heroverweeg de 30%-regeling. Deze past niet meer in het huidige denken over CO₂-opslag en warmtereductie in het stedelijk gebied.
- Voer op korte termijn een grondige inhaalslag uit op het onderhoud van de bomen en plan daarna een regelmatig 3-jarig onderhoudsschema in.
- Laat de oude waaltjes liggen. Deze passen het meest bij de historische omgeving.
- Pleeg onderhoud aan de rijweg en neem daarin ook de parkeervakken mee, deze zijn al vele jaren verwaarloosd

Mocht uiteindelijk toch besloten worden dit onzalige plan door te zetten dan neem ik u nog even mee in de bespiegeling van een logistiek drama.

Denk u even in, 49 bomen kappen waarvan 25 een omvang van +/- 2,5 meter hebben, de oude straatklinkers verwijderen, de grond 30-35 cm afgraven, een nieuwe puinfundering aanbrengen, een nieuwe zandtoplaag aanbrengen en als laatste het aanvoeren van de nieuwe klinkers.

Realiseert u zich met welk zwaar materieel de bomen, de grond, de klinkers moeten worden afgevoerd en weer worden aangebracht.

Voorkom schade en dientengevolge schadevergoedingen welke zullen ontstaan als het voorgestelde herinrichtingsplan wordt doorgezet. De meeste woningen zijn niet onderheid en gebouwd op veengrond.

Namens buurtcommissie Wester-eiland: Ank Harms, Channa Brunt en Ton de Jong.

